І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 33. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 18-го ЛЮТОГО 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, FEBRUARY 18, 1959 No. 33. VOL. LXVI.

УРЯД ПЕРЕДАЄ КОНҐРЕСОВІ ПРОГРАМУ ПОБУДОВИ АТОМОВИХ ЕЛЕКТРІВЕНЬ

Вашингтон. — У вівторок 17 лютого уряд передав на розгляд Конґресу програму широкого використання атомових досягнень й улаштувань для продукції електричної енергії і для побудови спеціяльних атомових електрівень. Плян передбачає конструкцію таких електрівень на терені ЗДА на протязі найближчих десяти років і в чужих країнах, де кошти продукції електричної енергії є вищі, як у ЗДА, на протязі п'яти років. Щоб осягнути намічену в урядовій програмі мету, уряд мав би підтримувати приватну ініціятиву в цій ділянці з допомогою грошових дотацій. Переданий Конґресові плян був опрацьсовуваний і перевірюваний членами урядової Комісії Атомової Енергії й атомовими експертами на протязі майже цілого останнього року і Конґрес починає його розгляд від загального обговорення під час спільного засідання об'єднаної конґресової комісії для справ атомової енергії й урядової Комісії Атомової Енергії, що її очолює тепер, після резиґнації Луїса Стравса, Джан А. МекКон. В урядових колах сподіваються, що запропонована урядом програма буде прийнята конґресовою комісією прихильно, без гострішої дискусії і зударів, які виявлялися досі внаслідок особистих і партійних розходжень. Програма охоплює всі важливіші цілі і завдання, реалізації яких домагалися демократи, що під сучасну пору творять більшість в конґресовій атомовій комісії. Згідно з переданим Конґресові пляном, урядова Комісія Атомової Енергії має бути відповідальною за розвиток і конструкцію атомових реакторів, з допомогою яких мала б бути продукована електрична енергія. Атомові електрівні мали б бути будовані громадськими і приватними підприємствами при фінансовій підтримці федерального уряду. Якщо б для справи побудови атомових електрівень не повелося притягнути приватних кіл, то уряд почне сам будувати такі, покищо пробні, електрівні. Останню можливість підтримують демократичні члени Конґресу, обстоюючи погляд, що будування таких дуже коштовних атомових реакторів для продукції електричної енергії є не під силу приватним підприємствам. З другого боку, уряд, який хоче здійснити в найближчих роках свою ощадностеву бюджетову програму, не квапиться анґажувати федеральні фонди в побудову згаданих електрівень.

Кеннеді проти висилання амбасадора до Ватикану

Ню Йорк. — Демократичний сенатор із Массачусетс Джан Ф. Кеннеді надрукував статтю в журналі „Лук", в якій заявився за те, щоб і надалі держава була відокремлена від церкви і щоб ЗДА не висилали свого амбасадора до Ватикану та щоб із федеральних фондів не давати допомоги парохіяльним і приватним школам. Сенатор Кеннеді є католиком і його часто згадують між демократичними кандидатами на президента в виборах 1960 року. Республіканці вже навіть плянують поставити як кандидата на віце-президента секретаря праці католика Джеймса П. Мічелла. Досі тільки раз католик був кандидатом на президента, а саме нюйоркський губернатор демократ Алфред Смит в 1928 році, але був програв вибори, як загально твердять тому, що був католиком. Тому жадна партія не має відваги ставити католика на кандидата на президента, або на віце-президента. Подібну заяву про сепарацію церкви від держави склав був перед виборами губернатор Смит в 1927 році. В політичних колах підкреслюють, що Смит програв вибори в користь республіканця Герберта Гувера не тільки з огляду на свою релігію, але той досвід із 1928 року пам'ятають представники обох партій і дотепер.

Сенатори критикують фармерську політику Бенсона

Вашингтон. — На Сенатській Рільничій Комісії зізнавав секретар рільництва Езра Тефт Бенсон, який обороняв урядову фармерську програму про те, щоб фармери якнайскорше були звільнені з-під федеральної контролі та щоб паритет допомоги був завжди достосовуваний до тих цін, які панують на ринку, а висоту паритету мав би право встановлювати кожночасний секретар рільництва. Та навіть республіканський сенатор із Північної Дакоти Мілтон Р. Янґ гостро критикував Бенсонову політику і сказав, що „вся постава Бенсона до фармерів є неприязна". Сенатор Янґ казав, що уряд видає гроші на будову домів і не вважає цих видатків як інвестицій, які мали б приносити прибутки. На думку цього сенатора зменшення паритету на пшеницю з $1.81 за бушель до $1.30, як це пропонує Бенсон знищить кожного фармера, який управляє цю культуру. Бенсона критикували ще й сенатори-демократи, а підтримав його сенатор-демократ із Флориди Спессард Л. Голленд.

В АМЕРИЦІ

● **В Ню Йорку** заарештовано 17 осіб, які незаконно діставали допомогу з міського добродійного відділу. Між заарештованими 35-річна Норма Дендрідж із Бруклину, яка в шахрайський спосіб одержала 13,555 долярів допомоги. Вона є заміжна і має 12 дітей, але батько тих дітей давав гроші на їх утримання. Досі за подібні злочини заарештовано в Ню Йорку 62 особи.

● **Телевізійна станція ВҐАН** у Портленді, Мейн, плянує збудувати надавчу стацію з вежею 1,619 стіп заввишки. Це буде найвища в світі будівля — на 154 стопи вища від Емпаєр Стейт Білдінґу в Ню Йорку і на 9 стіп вища від телевізійної вежі в Росвелі, Ню Мексіко.

● **Конґресмен - демократ** із Бруклину, Н. Й., Віктор Л. Анфюзо, вніс резолюцію, в якій закликає уряд негайно вислати до Ватиканської Держави постійного амбасадора ЗДА, щоб тим засвідчити „нашу приязнь і наше бажання причинитися до миру і до кращого порозуміння в світі". Конґресмен Анфюзо заявив, що якби визнавці інших релігій мали такі самі централі, як католики, то він пропонував би вислати й до них американських амбасадорів.

● **Лікарі ствердили,** що 43-річна Джейн Явароне із Бруклина., Н. Й., яка має відповідати за викрадження зі шпиталю щойно народженого немовляти, є умово-хвора. Укравши немовля, вона хотіла переконати свого любчика, що це його дитина, і в такий спосіб змусити його з нею одружитись.

● **Лікарі - оператори** Університету Дюк в Денвері, Колорадо, замість знечулення обнизили температуру пацієнтки до 41 ступеня Фаренгайта (нормальна температура людини — 98,6) і тоді зробили їй операцію. Пацієнтка почуває себе задовільно.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ ВКЛЮЧАЄТЬСЯ В АКЦІЮ ЗБІРКИ ФОНДІВ НА БУДОВУ КОЛЕГІЇ СВ. ВАСИЛІЯ У СТЕМФОРДІ

У відповідь на звернення Єпископського Ординаріяту Української Католицької Єпархії Стемфорду, Головний Уряд Українського Народного Союзу рішив однодушно включитися у ведену тепер згаданим Ординаріятом акцію збірки двох мільйонів долярів на будову нової колеґії св. Василія в Стемфорді. Лист Єпископського Ординаріяту в цій справі до Головного Уряду УНСоюзу, підписаний Преосв. Кир Амвросієм Сенишиним, звучить:

„Світла Головна Управа Українського Народного Союза на руки Вп. Пана Д-ра Дмитра Галичина, Головного Предсідника УНС в Джерзі Сіті, Н. Дж.

Високоповажаний Пане Предсіднику!

Злишним є доказувати, що будучність наших церковних громад і організацій у ЗДА залежатиме у великій мірі від наших наукових і культурних осередків. Щоб положити тривкі основи для грядучих поколінь, Єпископський Ординаріят в Стемфорді наміряє при співучасти, парафій, вірних та всіх організацій збудувати колеґію св. Василія на семинарійській площі в Стемфорді. Тому що Ваша Світла Організація УНС має у своому членстві 85 відсотків, тобто 60,000 Українців Католиків, тому осмілююся застукати до дверей Вашої Світлої Організації та до всіх Її Членів українського Католицького віровизнання, прохаючи про поміч в будові вище згаданої колеґії св. Василія, в Стемфорді.

Проєктована будова колеґії св. Василія буде мати 9 заль викладових, кожна по 50,000 дол.; 30 кімнат для питомців-студентів; рефектар з кухнею; молитовницю; музей і помешкання для священиків-професорів. Під цю пору шукаю за добродіями, які помогли б своїми щедрими пожертвами збудувати колеґію, яка виноситиме два мільйони ($2,000,000.00) долярів. Ізза цього звертаюся з проханням до Світлої Управи УНС, Її Відділів і Членів, щоб зволили закріпити свої імена в двох шкільних залях, складаючи на цю ціль $100,000.00 Одночасно звертаюся з проханням до Вп. Пана Д-ра Дмитра Галичина, Головного Предсідника УНС, щоб зволив приняти покровительство над цією кампанією поміж Відділами і Членами УНС. Як що Світла Управа УНС бажала б більше пояснень в цій справі, то Єпископський Ординаріят радо служить всіма інформаціями.

Остаю з належною пошаною та чекаю прихильної відповіди.

† Амвросій, Єпископ
15-го січня, 1959.

У відповідь на це звернення, Головний Уряд УНСоюзу схвалив окремий заклик до членів цієї організації, головно тих, що є католицького віровизнання, включаючись тим самим в акцію збірки фондів на будову колеґії св. Василія. Практичну збірку тих фондів вже започатковано першими пожертвами, проголошеними в цьому числі на іншому місці. Напливають уже пожертви або зголошення пожертв від поодиноких членів Головної Контрольної Комісії та Головної Ради УНС. Всі ці пожертви, що їх складатимуть члени УНСоюзу через свої Відділи і Головну Канцелярію, як і пожертви від Відд. УНС, будуть оголошувані в „Свободі". В заклику УНСоюзу подається також адресу Єпископської Канцелярії у Стемфорді, на яку можна висилати пожертви безпосередньо. Також можна передбачувати, що багато членів УНСоюзу, йдучи за закликом свого Головного Уряду, складатимуть свої пожертви на ту ціль у своїх парафіях. Було б побажаним, щоб для загального перегляду і реєстру тих пожертв, якщо їх висилається безпосередньо до Стемфорду, чи — для вигоди — складається у своїй парафії, повідомляти Головну Канцелярію УНС безпосередньо або через Відділи. Тому, що справа будови колеґії св. Василія належить до дуже спішних, було б побажано, щоб приспішити і пожертви на будову. Поодинокі члени Головного Уряду УНС, обмірковуючи та коментуючи справу цієї кампанії, висловили свою певність, що членство цієї великої організації щиро відгукнеться на заклик і впродовж короткого часу складе тих 100,000 долярів, що мають запевнити надання двом шкільним залям нової колеґії імени Українського Народного Союзу та його офіціяльного органу „Свободи", як тривалу пам'ятку розуміння збоку членства цієї організації ваги морального фактора в суспільному житті та його дбайливости, щоб цей фактор відповідно забезпечити.

Проєкт нового будинку Колеґії св. Василія в Стемфорді, приготований архітектом інж. Юліяном Ястремським.

ЗАКЛИК ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС
У СПРАВІ ФОНДІВ НА БУДОВУ НОВОЇ КОЛЕҐІЇ СВ. ВАСИЛІЯ В СТЕМФОРДІ

До ВШ. Членів Українського Народного Союзу, зокрема католицького віровизнання, і їх Відділів:

Між цілями Ураїнського Народного Союзу, визначеними вже його основоположниками-піонерами і встановленими також в Інкорпораційному Акті нашої Організації з 26-го лютого 1907-го р. та опісля доповнюваному, є м. ін. постанова: „поширювати принципи добродійности і милосердя між українцями і їх нащадками, що живуть у З'єдинених Державах та їх посілостях і в домінії Канаді, дбати про їх моральний і умовий розвиток, виховувати й навчати їх у принципах вільного уряду, американських інституцій і законів, та в тих цілях відкривати, організувати і вдержувати школи, бібліотеки та інші виховні установи".

Український Народний Союз упродовж всієї своєї 65-літньої історії сумлінно змагав і змагає до здійснення цих своїх шляхетних цілей сам, як і своєю видатною допомогою в змаганні до тих самих цілей іншим українським національним і церковним інституціям, установам і організаціям, без уваги на їх віровизнання.

До тих самих цілей і завдань треба тепер зарахувати плян Української Католицької Єпархії Стемфорду щодо будови нової Колеґії св. Василія у Стемфорді коштом двох мільйонів долярів, що їх повинно скласти наше жертвенне громадянство.

Тому то Головний Уряд Українського Народного Союзу, розглянувши справу будови тієї Колеґії та відповідне звернення в тій справі Української Католицької Єпархії Стемфорду під кутом статуту і традицій Українського Народного Союзу та під кутом найкращих інтересів української спільноти в З'єдинених Державах і в Канаді, рішив однодушно піддержати почин Української Католицької Єпархії Стемфорду та зі свого боку звернутись до ВШ. Членів УНСоюзу Америки і Канади, головно до Членів католицького віровизнання та їх Відділів, із закликом до щедрої жертвенности на ту благородну ціль. Тому, що Єпархія плянує назвати кожну із шкільних заль нової Колеґії іменем тих організацій чи осіб, які складуть на будову Колеґії по 50,000 дол., Головний Уряд Українського Народного Союзу вважає, що членство цієї найбільшої української організації у вільному світі причинилося б до відповідного відзначення її 65-річчя, склавши з цієї нагоди 100,000 долярів і цим запевнивши, щоб дві научні залі в цій новій Колеґії св. Василія мали горду назву Українського Народного Союзу і „Свободи", його офіціяльного органу.

Пожертви на будову Колеґії Св. Василія у Стемфорді можна складати через місцеві Відділи УНС, Головну Канцелярію або висилати їх безпосередьо на адресу:
Bishop's Chancery Office, 161 Glenbrook Road, Stamford, Conn., зазначивши, що це є пожертва від Відділу, Членів чи Члена УНСоюзу. Усі пожертви на ту ціль зараховуються до звільнених від оподаткування видатків.

Дано в Джерзі Сиτі, Ню Джерзі, в місяці січні 1959 р.
ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ:

Головний Екзекутивний Комітет: Дмитро Галичин — головний предсідник, Йосиф Лисогір — заступник головного предсідника, Анна Герман — заступниця головного предсідника, Ярослав Падох — головний секретар, Роман Слободян — головний касир.

Головна Контрольна Комісія: Володимир Коссар, Володимир Ґалан, Степан Куропась, Петро Кучма, Петро Пуцило

Головна Рада: Богдан Зорич, Дмитро Шмаґала, Іван Кокольський, Тарас Шпікула, Іван Одежинський, Василь Гузар, Анна Чопик, Андрій Джула, Олена Штогрин, Володимир Дідик, Микола Дагискиба, Ярослав Гук.

В столиці обмірковують доцільність заступства Доллеса

Вашингтон. — І представники уряду і Конґресу обмірковують справу, хто міг би бути провідником американської закордонної політики в теперішній такій критичній добі, коли мають розв'язувати справу Берліну, об'єднання Німеччини і справу європейської безпеки на конференції з представниками СССР в травні ц. р. Спеціяліст від пістряка д-р Ґордон Зуброд має вияснити, які є вигляди на видужання державного секретаря Джана Фостера Доллеса. Покищо функції Доллеса виконує підсекретар Крістіян А. Гертер, але він недужає на артретизм і деколи ходить при допомозі милиць. В Сенаті провідник демократичної більшости сенатор Линдон Б. Джансон закликав сенаторів, щоб встали і помолилися до Всемогучого Бога про вчасне і повне видужання секретаря стейту „улюбленого Джана Фостера Доллеса". — Секретар державного департаменту Линколн Вайт повідомив, що терапевтичне лікування Доллеса почнеться при кінці цього тижня, коли він прийде до себе після операції в п'ятницю 13-го лютого Голова Сенатської Комісії Закордонних Справ сенатор Дж. В. Фулбрайт заявив, що буде тісно співпрацювати з урядом.

Діючий державний секретар Крістіян А. Гертер

Москві не вдався шантаж супроти Ірану

Москва. — Іранський міністер закордонних справ Алі Асхар Гекмат звітував у парляменті про невдачні переговори з Совєт. Союзом над відновленням совєтсько-іранського договору „приязни". Він заявив, що Іран радий був такий союз підписати під умовою, що він зберігає своє суверенне право устійнювати свою закордонну політику й зберігати союзницькі взаємини також з іншими державами. Совєти вимагали, щоб Іран виступив із прозахіднього бльоку Багдадського пакту і щоб зобов'язався не підписувати двостороннього договору з З'єдиненими Державами. Совєти не задовольнилися запевненням, що Іран не має заміру дозволити Америці на військові бази на її території, та що Багдадський пакт не має аґресивного вістря, а служить тільки власній обороні. Іранський міністер пригадав при тому, що Совєти, покликуючись на застарілий пакт з 1921 року, під покришкою „небезпеки для СССР" — вмаршували війська на територію Ірану в 1941 році. Асхар Гекмат заявив, що в добі відкриття міжплянетних просторів не можна зберігати фактичну невтральність і що місце Ірану — по боці Заходу. Совєтська преса продовжує атаки проти Ірану, при чому недвозначно погрожує шахові Різі Палеві, що його стріне доля іракського короля Фейсала, що його вбито в липні минулого року.

ЗАХІД ПРОТИСТАВИТЬ МОСКВІ СВОЇ ПРОПОЗИЦІЇ В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ
ЗАМІСТЬ КОНФЕРЕНЦІЇ 28-ох ДЕРЖАВ ПРОПОНУЄ НАРАДУ МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ 4-ох ВЕЛИКОДЕРЖАВ

Москва. — ЗДА, Англія і Франція передали Совєтам у понеділок 16 ц. м. майже тотожні ноти, які формально є відповіддю на останню совєтську ноту з 10 січня ц. р. У тій ноті Совєти пропонували скликання конференції 28-х держав, в тому числі комуністичного Китаю, для виготовлення мирового договору з існуючими двома Німеччинами. Названі три західні великодержави відкидають цю совєтську пропозицію, не вдаючись в її ближчий розгляд. Американська нота промовчує цю справу, зате французька звертає увагу, що звуження міжнародної конференції до питання підписання мирового договору з існуючими двома німецькими державами вказувало б на те, що воєнні альянти не несуть відповідальности за з'єдинення Німеччини, що було б нісенітним твердженням. Всі три західні ноти пропонують відбути конференцію міністрів закордонних справ ЗДА, Англії, Франції і СССР з запрошенням на таку конференцію „німецьких дорадників", з якими члени конференції мали б „нараджуватися". Американська нота пригадує, що ЗДА постійно твердили, що поділ Німеччини небезпечний для миру. Цей стан тим прикріший, що у Східній Німеччині — каже американська нота — „відмовляється людських прав та основних свобід". — ЗДА особливо займалися цією справою в своїх нотах до СССР з 30 вересня і 31 грудня мин. року. Американська нота стверджує, що СССР хоче зректися деяких своїх відповідальностей і зобов'язань (супроти Берліну) і таке совєтське становище може заохотити інших (німецьких комуністів) до утруднення західнім альянтам свобідної комунікації між західнім Берліном і зовнішнім світом. Нота зазначує, що така совєтська ініціятива є „очевидною загрозою для світового миру". Західні держави потверджують своє рішення залишитись в західньому Берліні та „всіми доступними способами" забезпечити собі свобідну комунікацію. Хоч нота ЗДА покликується кількакратно на ноти з 30 вересня і 31 грудня 1958 рр., проте вона підтверджує готовість переговорити на конференції міністрів всі пропозиції однаково західніх держав, як і СССР. Західні держави не подають докладного часу ні місця для проєктованої конференції, — лиш пропонують устійнити це дипломатичним шляхом.

Совєти підтримують свої брехливі твердження щодо літака ЗДА

Москва. — У довгій заяві, що її проголошено офіційно через ТАСС, Совєти ще раз підтримують своє попереднє твердження, що американський літак, який загинув 2 вересня мин. року, сам упав на совєтську територію. Совєти заперечують, наче б большевицькі літаки збили американську машину, так само заперечують, наче б американську машину загнано силою з турецької території на совєтську, чи заманено фальшивими радіо-сиґналами. Совєтська заява твердить ще раз, що Совєти повідомили ЗДА про все, що знали в цій справі та раз-у-раз повторює, що це американський літак „свідомо" залетів вглиб совєтської території і „сам" розбився. Зокрема совєтська заява каже, що крім 6-х тіл американських летунів, які згинули тоді в катастрофі, та яких повернено Америці, Совєти нічого не знають про будь-яких інших членів залоги. Совєти офіційно закидають сфальшування американського запису на стрічку розмови совєтських летунів, що збили американську машину 2 вересня мин. року. Це сфальшування зроблено і його широко оприлюднено — твердять Совєти, щоб псувати американсько-совєтські взаємини і підтримувати холодну війну. „Деякі люди в Америці" — каже совєтська заява — не вдоволені „з настанням деякої відлиги в американсько-совєтських взаєминах" та хочуть їх знову загострити. Совєти твердять, що ЗДА повинні бути „вдячні" Совєтам за переведення слідства в справі літака, який порушив недоторканість совєтської території, а замість того Америка робить Совєтам „образливі" закиди.

Австралія й Індонезія за мирну полагоду спору Індонезії з Голляндією

Якарта. Міністер закордонних справ Індонезії Субандріо закінчив 5-денні відвідини в Австралії. В її столиці Канберра появився спільний комунікат, підписаний Субандріо й австралійським міністром закордонних справ Ричардом Кейзі, в якому обидві названі держави погоджуються, що індонезійсько-голляндський спір за західню Ґвінею повинен бути полагоджений мирним шляхом. До того часу Австралія визнає суверенні права Голляндії до західньої Ґвінеї, але заявляє, що коли Голляндія погодиться на передачу західньої Ґвінеї під суверенність Індонезії, то Австралія не зголошуватиме своїх застережень. Австралія тепер володіє у східній частині Ґвінеї і підтримувала Голляндію проти Індонезії, лякаючись, що в Індонезії можуть прийти до влади комуністи, які відкриють шлях китайським комуністам. Нова Ґвінея — це наче ворота до Австралії. Субандріо запросив австралійського прем'єра Роберта Гордона Мензіса прибути до Індонезії з відвідинами і він обіцяв зробити це протягом цього року.

У СВІТІ

● **З СССР до Західньої Німеччини** вернулося впродовж минулого року на основі німецько-совєтського порозуміння про репатріяцію — яких 5,000 осіб. Місячно приїздить коло 900 осіб. Ця репатріяційна акція проходить, не зважаючи на політичне напруження між Москвою і Бонном. Большевики під час переговорів довгий час заперечували, наче б то в СССР взагалі є німецькі громадяни. Німці сподіваються, що вернеться коло 30,000 осіб.

● **У Відні** притягнено до судової відповідальности кравця, який у своїй робітні вивісив оголошення: „Патріотичне сумління наказує звертатися тільки до арійських підприємств". В Австрії існує окрема організація для поборювання антисемітизму.

● **У східньому Берліні і в усій Східній Німеччині,** з нагоди початку посту, відчитано в усіх католицьких святинях Пастирського листа берлінського кардинала Юліюса Депфнера з гострим затавруванням комуністичного антирелігійного наступу і з закликом до вірних — не минати церков.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАЙВИЩА ВАРТІСТЬ

Серед багатьох великих вартостей, що їх створила й творить людина впродовж своєї історії, найвищою вартістю залишається таки сама людина. Щоб не було непорозумінь, додамо, що, говорячи про людину, маємо на думці людину в її національній спільноті.

Це наявна правда, що нею керуються у своєму поступуванні організовані на засадах народоправства людські спільноти, і над цим було б зайво зупинятися в газетній статті. Проте, для цієї пригадки маємо конкретну причину.

Саме в цьому числі „Свободи" на 1-ій сторінці надрукований заклик Головного Уряду Українського Народного Союзу, скерований до членів цієї організації, в першу чергу католицького віровизнання, в справі фондів на будову нової колеґії св. Василія у Стемфорді. Заклик цей говорить сам за себе. Все ж таки такого роду звернення Проводу найдавнішої і найбільшої української організації на цьому континенті, яка об'єднує в своїх рядах дослівно всі прошарки нашої суспільности, без різниці віровизнань та політичних поглядів, за винятком, очевидно, комуністичних, не належить до частих і звичайних, отже й заслуговує на окрему увагу. Заслуговує цей заклик на окрему увагу ще й тому, що, хоч він відноситься у першу чергу до членів УНСоюзу католицького віровизнання, схвалений він був одноодушно кореспонденційним шляхом усіма членами Головного Уряду, як католиками, так і православними.

Справа будови нової колеґії св. Василія, що має коштувати кругло 2 мільйони долярів, була вже з'ясована на сторінках цього щоденника в різдвяному пастирському посланні єпископа Української Католицької Єпархії Стемфорду, Преосв. Кир Амвросія Сенишина. Дальші вияснення цієї справи дає передрукований у цьому числі лист стемфордського Владики до Головного Уряду УНСоюзу, а статутова база для становища Головного Уряду УНСоюзу в цій справі наведена коротко в заклику. До цього варто додати ще деякі вияснення та поробити відповідні висновки.

Головний принцип у цій справі згадано вже на початку цього коментаря. Немає на цій землі більшої вартости, як людина, що створена на образ і подобу Божу. Все ж таки щоб людина могла становити ту найвищу вартість, вона мусить мати відповідне виховання, бо ця її висока вартість — це не тільки фізичне існування, але в першу чергу її мораль і характер, її творчість та її спроможність виконувати ті завдання, для яких її Господь створив.

У теперішньому зрізничкованому суспільстві, в атомовій добі, відповідна підготова людини до життя має рішальне значення. Свого часу губернатор стейту Ню Джерзі твердив, що Америка й сьогодні є країною необмежених можливостей, як була після її відкриття, з тією тільки різницею, що сьогодні людина потребує далеко дбайливішої підготови до використання тих можливостей.

Коли ж мова конкретно про нову колеґію св. Василія, то вона має для нас подвійне значення. Найкращі педагоги світу звертають увагу на „захитаний баланс" у вихованні молоді. Загально бо признано факт, що сьогоднішня людина у своїй моральній підготові до життя далеко відстає від того шаленого розвитку, що його започаткувало визволення атомової енергії. Весь світ, всі уряди і суспільства кричать про потребу виховання нових кадрів техніків і науковців, але людство може легко занапастити свою долю, якщо рівночасно не буде піднесений голос про збільшену потребу виховання кадрів нових духовних провідників, які допомогли б зрівноважити захитаний баланс, а шаленому технічному розвиткові дати тверді моральні основи.

Очевидно, що безліч думок на цю тему насуває, зокрема, ця ситуація серед нашої, української спільноти, яка своїми моральними вартостями мусить не тільки рівноважити, але й надробляти те, що вона, як спільнота, не розпоряджає практично жадними технічними вартостями.

Такими й подібними міркуваннями керується Головний Уряд УНСоюзу, включаючись активно в акцію збірки фондів на будову колеґії св. Василія. З таких самих міркувань Головний Уряд УНС кожного року асиґнує тисячі долярів на різні народні харитативні, культурні і виховні цілі, не питаючись про їх метрику чи партійний білет. Для нього бо найвищу вартість становить українська людина в українській спільноті. Її розвиток, її добробут і все, що до цього розвитку та добробуту може причинитись. Назва Українського Народного Союзу і його органу „Свободи" в двох наукових залях нової колеґії св. Василія буде тривким пам'ятником такої праці. Треба сподіватись, що широкий загал членства УНСоюзу своїми пожертвами цей пам'ятник створить.

ПЕРЕМОГА ДЕРЖАВНОГО РОЗУМУ

В Европі сталася минулого тижня подія, яка виправдала віру ідеалістів у здоровий розум нинішніх керівних діячів вільного світу. Маємо на увазі порозуміння, до якого дійшли Англія, Греція і Туреччина в справі майбутности середземноморського острова Кипр, на якому протягом чотирьох років шалів терор усіх проти всіх: підпільно-революційної організації греків, що боролась проти англійської адміністрації, проти власних дійсних та здогадних угодовців, проти співпрацюючих з англійцями турків і англійської поліції та війська, що репресіями намагались здавити революційний рух, і турків, які відплачувалися грекам і час від часу виступали також проти англійців. Ці невтішні відносини на острові з територією 3½ тисячі кв. миль і з понад півмільйоновим населенням коштували близько 500 жертв убитими і страченими, в тому числі не тільки англійських вояків та поліціянтів і грецьких та турецьких бійців-підпільників, але й багатьох ні в чому невинних жінок та дітей.

На Берлінському конгресі 1878 р. Туреччина „добровільно згодилась" на „тимчасову" англійську адміністрацію Кипру, якій на зміну прийшла в 1914 році повна анексія з перетворенням Кипру в коронну колонію Англії. Один лише погляд на мапу вказує на стратегічне значення того острова, як воріт до Суезького каналу й Індійського океану та до суходільного шляху через Середній Схід до Індії. Для Англії, а з нею й для західнього бльоку Північно-Атлантійського пакту Кипр набув подвійного значення після відкликання англійських військ з території Єгипту. Кипрська летунсько-морська база — одна з найважливіших в вінку заморських баз НАТО. Для Греції Кипр — частина її етнічної території, бо з-посеред 500,000 його мешканців — коло 400,000 становлять греки. Для Туреччини Кипр не тільки осідок 100,000-ої турецької меншини, що залишилась там ще з середньовічних часів, але й велика потенціяльна загроза, бо Кипр лежить за яких 40 миль від її берегів. Трудно було знайти вихід з цього клубка суперечних інтересів, бо Англія і Туреччина одностайно відкидали вимогу кипрсько-грецьких патріотів про приєднання до Греції (бойове гасло „енозіс!" — злука), а Греція так само рішуче відкидала проєкт Туреччини поділити острів на грецьку і турецьку частини. Греки збойкотували також останній англійський проєкт, який 1 жовтня минулого року ніби офіційно ввійшов у життя, а саме щодо 7-мирічного періоду „тридержавної відповідальности" за Кипр, тобто відповідальности Англії, Греції і Туреччини, з поділом адміністраційних функцій.

Трикратний відклик Греції до Об'єднаних Націй не мав позитивного висліду, бо ця установа нездібна конструктивно розв'язувати складні проблеми. Тому й минулорічною резолюцією Генеральної Асамблеї була рекомендація „безпосередньо заінтересованим сторонам" самим знайти розв'язку по лінії „миру і справедливости". Напрочуд, цей заклик знайшов нарешті таки зрозуміння. Хоч перед згаданою Генеральною Асамблеєю ОН генеральному секретареві НАТО Полові Генрі Спаакові не вдалося довести до конференції Англії, Греції і Туреччини, проте під час нарад НАТО у грудні минулого року в Парижі міністри закордонних справ Греції і Туреччини використали нагоду для безпосередніх розмов на тему Кипру. Вони зреклися своїх первісних максимальних програм і в принципі погодились на проєкт кипрського архиєпископа Макаріоса. Згідно з цим проєктом, Кипр має бути ані англійським, ані грецьким, ані поділеним між греками і турками, але — самостійною державою із ґарантованими Англії військовими базами, з вирішним голосом у правлінні грецької більшости і з греком-президентом. Натомість турецькій меншині забезпечується пропорційні права і турка віцепрезидента, який матиме право „вета" проти постанов, що перечили б інтересам Туреччини. Таким порозумінням закінчились 5-денні наради грецького й турецького прем'єрів та міністрів закордонних справ в Цюріху у Швайцарії. В усіх трьох столицях — у Лондоні, Атенах і Анкарі — це порозуміння зустріли схваленням. Грецький і турецький міністри полетіли безпосередньо з Цюриху до Лондону, де опрацьовується деталі угоди, за якою Кипр перестане бути англійською колонією, але Англія зберігатиме на ньому свої військово-політичні й господарські інтереси. Це велика мудрість англійських провідників — розуміти поступ часу і його гасла національно-державного самовизначення. Кипрська конституція і тридержавне порозуміння забезпечить також Кипр від опанування його комуністами. Остаточні деталі й формальні підписи має осягнути тридержавна конференція разом із представниками автохотонного населення Кипру. Таким чином була б усунена одна з найбільших болячок західнього світу з останніх років. Кипр, замість площини кривавого спору, стане площиною співпраці й гармонії між членами НАТО. Це велика прикрість для Москви.

ХОДИТЬ ВЕЧІР...

Ходить вечір по траві,
По зеленій мураві.

Проведу тебе до поля,
Гляну в очі, на уста,
А чи воля, чи неволя —
Напиши мені листа!

Чи на скелі б'є прибій
В тиші моря голубій?
Чи на мене дуже схожий
Твій хороший, милий твій...

Шепче вечір комишу.
Посміхнулась: напишу.
Повертайся, чую птицю,
На громи, на дощовицю...

Де ж дощу спадати, мила?
Сяє хмара білокрила,
Квітне неба бірюза.

То в душі моїй гроза...

АНДРІЙ МАЛИШКО

НА ВИМОГУ БАТЬКІВ

Хрущовська реформа системи народної освіти в СССР, що матиме велике значення у вихованні нової ґенерації підсовєтських людей все ще не сходить і не повинна сходити зі сторінок нашої преси.

Цьому важливому питанню в „Свободі" присвячено п'ять статтей: про реформи у середньому та високому шкільництві і, окремо, про 19-ий параграф так званих „тез" Центрального Комітету КПСС, рекомендованих на затвердження Верховному Совєтові СССР.

19-му параграфові приділено особливу увагу з тої причини, що у ньому в хитро — мудро замаскованій формі автор „тез" ЦК КПСС, Нік. Хрущов, пробував через „всенародне обговорення" дістати апробату на підготову й розгорнення нового походу проти української мови і культури. Повний переклад тексту цього параграфа, вияснення його прихованої суті і відповідні коментарі — все це було подане у „Свободі" в трьох статтях: „19-ий параграф", „Ще про 19-ий параграф" і „Параграф 19-ий не пройшов". У висновках ствер-джено, що, після „всенародного обговорення" в совєтській пресі, в якому 19-ий параграф майже не згадувано, в схваленому Верховним Совєтом „Законі про зміцнення зв'язку школи з життям" цей параграф випав, так, якби його зовсім не було. Власне, він заступлений був під тим же числом іншим параграфом. А „випад" цей формально стався після того, як напередодні схвалення закону виступив ряд депутатів — представників т. зв. союзних республік, в тому числі й український. І також у той самий час опубліковано в „Правді" статтю М. Рильського і М. Бажана, в якій її автори докладно обґрунтували конечність залишити українську мову в програмах усіх середніх шкіл на Україні, в тому числі й у школах з російською мовою викладання.

Ніяк не можна погодитись з твердженням, що „небезпеку усунення української мови зо шкіл доглянули навіть українські комуністи, які й рішились протиставитись, бодай на словах, здійсненню нового московського пляну". (Див. паризьке „Українське Слово" з 18 січня ц. р.). Заслуги українських комуністів, депутатів Верховного Совєту СССР, у проваленні цього московського пляну немає жадної. В „обороні рідної мови" (так зветься стаття згаданого вище часопису) супроти „рідної партії" ніколи вони не стануть, допоки є льояльними членами тієї партії. А сумніватися в льояльності депутатів Верховного Совєту, перевірених на десятьох густих решетах — навряд чи приходиться.

У канадійському „Новому Шляху" (з 30-го січня ц. р.) автор статті „Що сталося із хрущовським параграфом 19?" висловлює сумнів, що цей параграф таки „випав". Свій сумнів автор статті спирає на шкільному законі, де на вступі зазначено: „Верховний Совєт постановляє схвалити тези ЦК КПСС... які дістали загальну підтримку в ході всенародного обговорення". І також спирає на повідомленні совєтської телеграфічної агенції ТАСС, яка на цілий світ розголосила, що „тези Центрального Комітету... Верховний Совєт у цілості прийняв..."

Ось перед нами лежить „Радянська Україна" (ч. 297) і в ній цей самий шкільний закон, але в 19-му параграфі читаємо дослівно: „Положення про професійно-технічні училища затверджується Радою Міністрів СРСР". — Що все це має спільного із тим 19-им параграфом, який пропонував звільнити учнів від обов'язку вивчати українську мову, державну мову, згідно з конституцією УССР!? Виходить таки випав 19-ий параграф із своїм первісним текстом? Очевидно, що й повідомлення ТАСС'у не можна брати поважно, бо цю інституцію на те й створено, щоб ширила вона брехні та дезінформації. До речі, цей самий ТАСС повідомляв недавно про те, що розстріляний большевиками в совєтській Вірменії американський літак, сам розбився.

„Тези" Хрущова, рекомендовані через Центральний Комітет КПСС на затвердження Верховному Совєтові, мали 48 параграфів, а схвалений закон про школу має їх тільки 42. Автора статті в „Новому Шляху" і це не переконує: „Верховний Совєт, — зазначає він, — схвалив такі всі тези, себто і параграф 19-ий".

Справді, де поділися шість параграфів?

Відповідь на це нетяжко знайти вже після побіжного перегляду „тез" і закону. Отже, виходить, що поразки зазнав Нікіта Хрущов не тільки в параграфі 19-му, але також не перейшли його параграфи, в яких він рекомендував усіх учнів, що закінчують восьмирічки, перекидати в обов'язковому порядку на фізичну працю; не сталося так, як хотів він, також із заочною та вечірньою освітою, із перетворенням другого ступня навчання (9-11 кляси) на професійні школи. Але всі ці „поправки" до тез Хрущова делікатно приховано під брехливими формулами: „Верховний Совєт у цілості прийняв" і „тези дістали загальну підтримку"...

Вище ми вже зазначили, що у „всенародному обговоренні" в пресі 19-го параграфа майже не згадувалось. Причини цього зрозумілі, бо порушене в ньому питання таке дразливе й таке небезпечне, що в підсовєтських умовинах забирати в ньому голос рідко хто відважувався. До того ж в аранжованому „обговорюванні" виступали особи переважно офіційні — директори шкіл, секретарі парткомів, партійні методисти. Поодинокі виступи українських письменників (Ю. Збанацького, М. Шумила, І. Цюпи, В. Козаченка, Наталі Забіли та ін.) потонули в хорі офіційних голосів і загального славословлення нового диктатора.

Чому ж і на якій підставі виступили наприкінці сесії Верховного Совєту депутати союзних республік, і чому їх вимоги без дискусій прийнято? У зв'язку з цим пророчисту заввагу зустрічаємо в доповіді депутата Латвійської ССР, який заявив: „Трудящі нашої республіки, особливо на батьківських (!) зборах, одноголосно висловлювалися за необхідність залишити вивчення в наших школах двох мов — латиської і російської". В такому самому дусі, але не згадуючи батьків, виступали і депутати Естонської, Української, Грузинської ССР.

Ось у цьому, як кажуть, віз і перевіз.. Не комуністи, хоч би й українські, протиставились, бодай на словах, здійсненню нового московського пляну, а українські, грузинські, латвійські, литовські батьки й матері, колгоспники, робітники, службовці, які в пресі голосу не забирали, — на шкільних сходинах, у приватних розмовах, можливо й у писаних заявах (очевидно, „льояльних" до режиму заявах) висловили свою масову опінію. А про цю опінію мусіли зі службового обов'язку інформувати Москву численними каналами, посередньо й безпосередньо, партійні, урядові та поліційні чинники. І Нікіта Хрущов у Москві, очевидно, вирішив, що пора на 19-ий параграф ще не наспіла — і скапітулював. А скапітулювавши погодився на виступи депутатів — „обранців народу". Значить, таки поразки він зазнав. І разом із ним зазнав поразки й Центральний Комітет КПСС — чи не перший раз за весь час існування совєтського режиму, не провівши в життя через Верховний Совєт своїх рекомендацій. Це ще раз потверджує відому істину, що Москва поневолених нею народів боїться і дуже уважно прислухається до тих підземних ударів, які після смерти Сталіна чимраз більше набирають на силі.

А проте, 19-ий параграф, як символ підступства большевицько-московської влади в її русифікаційній політиці, хоч він і випав із прийнятого закону, не перестав загрожувати нашій молоді на Україні. Русифікаційний натиск у т. зв. союзних республіках щораз посилюється, і в слушний час у Кремлі параграф 19-ий в тій чи іншій формі знову спробують витягнути на світло денне.

В. С-ко

СЕРІЯ ВЕЛИКИХ СКАНДАЛІВ

Париж. — Коли б хтось свідомо хотів відвернути увагу французького загалу від переломових подій, що відбуваються в політичному, господарському, психологічному й устроєвому житті країни, то напевно не придумав би такого накопичення скандалів, яке звалилось у кабінети слідчих суддів Парижу. „Рожевий балет", справа Леказа і Уази — це все афери, що займають перші сторінки часописів, а коли й сходять на дальші сторінки, то займають там, навіть у найповажніших часописах, приблизно півсторінки кожного дня.

Кожен бо з цих скандалів — інший, але кожен великий, кожен стосується інших кол, а все разом дає враження Авґієвої стайні, яку нарешті починають чистити. Кажемо нарешті, бо подібного розміру скандали дуже швидко затихали, як ось скандал, зв'язаний з одним міністром, що після війни вів на державну скалю чорну торгівлю, або шпигунські скандали, в які були замішані високі старшини, або справа атентату на ген. Саляна, яка властиво впала у воду, бо головному обвинуваченому вдалося втекти...

Афера „рожевого балету" викликає зацікавлення всіх. Кожний бо у Франції, як і в усьому світі, цікавиться скандалами, в яких „виступають" графині і відомі діячі. Всі ці елементи об'єднані в афері „рожевого балету". Не то румунську, не то російську графиню запідозрено як посередницю у втяганні в проституцію молоденьких дівчат. Колишній службовець поліції приваблював дівчат до „балетної школи", а потім „школа" виступала перед найвищими персонажами, при чому ті виступи закінчувалися оргіями. В справу вмішаний також колишній голова Палати Депутатів — Летрокер. Хто хоче, той з цього робить висновок про гнилість IV Републіки, інші — про гнилість взагалі капіталістичного устрою.

Справа в суді, і не доводиться нам робити висновків. Хочемо тільки підкреслити, що не абиякий капітал на тих скандалах зроблять комуністи, як вороги всякої републіки, і ті особи, які вважають, що кремлівські вельможі ніколи не влаштовують оргій — ні пияцьких, ні кривавих. Противники бо IV Републіки не можуть сказати, що Леказ не існуватиме в V Републіці. Леказ — найбільший багатій: власник найбагатших копалень у Марокко. Його сестра —, його спільниця. Два її чоловіки померли дуже швидко, залишивши їй величезний маєток, і вона завжди виступає поруч д-ра Лякура, який тих чоловіків лікував. Крім того, Лякур начебто був посередником між Леказом і тими особами, що вбили її адоптованого сина. За вбивство їм пропоновано 10 мільйонів франків і „дальшу допомогу".

Праві кола дуже гостро атакують „розпусну буржуазію", але вони самі не можуть сказати, що є вільні від скандалів іншого порядку. В департаменті Уаз поліція викрила склад зброї. Опозиційна преса вважає, що ця зброя належала правим колам, які чекають нагоди для перевороту.

Розуміється, комуністи піднось крик про вину „голізму". Але комуністи не мають жадного права говорити про мораль і леґальність, отже не мають підстав обвинувачувати де Голя. Бож відомо, що де Голь не тільки не причетний до скандалів, але взагалі не причетний до тих, що звуть себе голістами.

Де Голь вірить у чистоту патріотизму кожного француза, і просто не здає собі справи з того, що не є його виною: розпалений ним патріотизм потягнув за собою і справжніх патріотів і справжніх спекулянтів підпілля та визвольної боротьби проти окупанта. Тих спекулянтів викривають по цей день і судять. І тепер знайшлися судді, які не побоялися поставити в стан обвинувачення Летрокера, як і не побоялися поставити в стан обвинувачення Леказа.

На тлі цих скандалів виливає де Голь, як велика самотня постать, що не має довкола себе щирих приятелів і однодумців. Він властиво не знає, хто хоче ним послуговуватись. Ось в Альжирі ті, що кричали „де Голь до влади", кричать тепер „Дебре на шибеницю!". А Дебре — призначений де Голем голова уряду. Французи, як середземноморський народ, мають багато спільного з українцями. У нас також люблять деклямувати про „сильну руку", про „порядок", але кожний при цьому вважає, що

(Закінчення на стор. 4)

М. Мінський

З БАНДУРОЮ ПО ЕВРОПІ

(Жовтень-грудень 1958 року)

(3)

Барсельона

Якщо в Мадриді ми мали успіх, то Барсельона своїм ентузіязмом подвоїла його. Чому?

Українців там нема, крім одного козака, що з'явився в залі, прибувши з Англії за кілька днів перед концертом. Концертова заля під такою самою назвою „Палячіо де ля Музіка", хіба ще більше старовинна і схожа скоріше на замкову будівлю.

Успіх наша адміністрація ставить в заслугу місцевому менаджерові, який признався, що такого чуда, як наша Капеля, ще не чув і не бачив. А його секретарка навіть заплакала, просячи, щоб ми ще раз приїхали, але вже не на один концерт, а на три-чотири. Це були сльози гордої еспанки, відтепер щирої приятельки України. В Еспанії ми здобули прихильність і признання для нашого мистецтва. Бандура послужила нам вірно.

Ось одна лише цитата з численних рецензій, вміщених у барсельонських часописах:

„...Ансамбль добре зіспіваний, прекрасної якости..."

Франція

Париж — твердиня, об яку не один мистець розбив собі голову, здобуваючи славу. З мистецьким пашпортом, одержаним у Парижі, сміливо можна вирушати в широкий світ... З такими думками кожний з нас сідав на літак, покидаючи милу Еспанію.

У Парижі зустріли нас представники преси, радіо, українських організацій. В американській амбасаді нас прийняв аташе в справах культури і запросив до залі, де відбулася ціла церемонія: розмови, інтерв'ю і потім — перекуска з обов'язковим „фор розес". При цьому дехто з кобзарів, вважаючи, що у Франції треба пити лише шампанське, змагався в тому напрямку до останньої спроможности.

Цього дня концерту не було і ми рішили оглянути Париж. Кожний мав свій окремий плян, і тому тяжко тепер зібрати відомості, хто що бачив і що купив; знаю напевно, що парфуми з столиці Франції привіз кожний.

У суботу 25 жовтня почали день пробою. Знали наперед — на перший концерт всі квитки продані. Це була добра втіха, але ми знали також, що на цей концерт з'їхались українці майже з цілої Франції і розкупили білети. А що буде з другим концертом?

Пале де Шайо, де ми виступали, модерно устаткована, з чудовою акустикою, найкраща репрезентаційна заля в Парижі.

Може найбільше за ціле турне віддали ми тут здоров'я і нервів. Кожен здавав собі справу, яке велике значення має для нас Париж, де повинен відбутися генеральний бій.

Дисципліна була вийнятково міцна — досить рідке явище взагалі.

Нас попередили: точність в цій залі обов'язкова, і спізнення на кілька хвилин вже неґативно характеризує ансамбль.

Рівно о 9-ій годині піднялася занавіса, і ми стали струнко перед грізною критикою. Вибору більше не було — треба співати тільки добре.

І що ви думаєте?

Признатись щиро — такого гармонійного співу я в Капелі ще не чув за 12 років перебування в ній. Диригент п. Божик перетворився в маґічне коло, від якого виходило проміння, просякаючи не тільки співаків, але й всіх присутніх у залі. Електричний струм із сцени пройняв авдиторію і, коли найбільше піяніссімо, переходячи в органне фортіссімо і зливаючись з акордами бандур, неслося до слухачів, — їх серця й душі мимоволі єдналися в молитві разом з нами. Тож, коли скінчився могутній спів „Алилуя" — зірвалася буря оплесків, яка довго не стихала.

Це було першою ознакою теплоти нашого контакту з парижанами. На душі стало легше. Настрій піднявся, темперамент подвоївся, зазвучала кожна струна в горлі, наповнена красою натурального співу.

Українська душа розгорнулася.

Полилися лірницькі акорди „Почаївської", заграли хвилі Чорного моря, козацтво ринуло визволяти братів із неволі, з полону; разом з Байдою насміхаються запорожці на султаном, п'ють, гуляють, але й діло знають. Не продають чести і слави, не зраджують Батьківщини — гинуть за неї, гаком за ребра зачеплені... Так історія, як блискавка, облетіла паризьку сцену.

Загуділа заля: „Браво!", „біс" — без кінця неслося до нас, а ми, зачаровані ентузіязмом слухачів, стояли з дитячими усмішками на обличчях.

Скінчився перший розділ програми. За куліси негайно рушив потік журналістів, знавців мистецтва, аматорів фолкльору і безліч парижанок — дістати автографи від диригента, від найстаршого бандуриста з вусами, „дідуся Мотуза".

Прийшов до гардероби головний наш менаджер з Бельгії п. Аріси, перший чужинецький імпресаріо, який спеціяльно прибув до Парижу, щоб нас послухати. Він зайшов до п. Китастого, де якраз був і я. Його захопленню не було меж, хоч він, як головний наш адміністратор, що взяв у свої обійми Капелю і урядив турне, мусів тримати певного роду „фасон".

Ніхто не хотів в'язатися з незнаною групою, особливо в Німеччині: більшість менаджерів працюють для донських козаків. Вони робили все можливе, щоб зірвати турне, і частинно це їм вдалося. Зменшили матеріяльний успіх, але нашого морального успіху ніхто не міг заперечити.

Другий відділ мав блискучий успіх. Поява артистів у гарних вишиваних сорочках викликала у слухачів гарне враження.

Але танці не викликали спонтанного „браво", якого сподівалися. Не диво. Група „Орлик" добра, здисциплінована, але вона — тільки високоаматорська група. Це підкреслила преса на другий день. Про Капелю газета „Фіґаро" сказала коротко:

...Хор бандуристів, що еміґрував до Америки в 1949 році, навіть після численних виступів там не попав під вплив американського смаку і задержав у піснях традицію своєї Батьківщини. Це були гарні, теплі голоси, які співали під акомпаніямент інструментів дивної форми, але надзвичайних можливостей. Виступали перед міжнародною публікою, яка приймала їх дуже тепло...

(Продовження буде)

Володимир Барагура

ВИХОВНА РОЛЯ ДИТЯЧОГО ЖУРНАЛУ

Виховання дитини, тобто формування особовости людини — процес дуже складний. Виховання вимагає систематичного й плянового діяння різних чинників і застосування різних засобів упродовж довшого часу, що концентрувалися б на предметі виховання — дитині.

До найважливіших чинників виховання, які розпоряджають і діють своєрідними засобами й методами, треба зарахувати передусім дім і родину, школу й Церкву, молодечі організації різного типу, різні види мистецтва — літературу, музику, образотворче мистецтво, театр, кіно, хореографію, радіо, телевізію, спорт, ігри, забави, культурні розваги, ручні роботи.

Одним із таких успішних виховних засобів є дитяча преса — зокрема періодики журнального типу — тижневики, двотижневики, місячники — бо преса щоденного інформативного характеру для дітей не практикується. Життя модерної людини в нормально зорганізованому суспільстві без преси — неможливе. Преса стала таким невідлучним складником суспільно-національного організму, що кожна ділянка життя вимагає свого періодичного видання.

Цей чинник мусить почати діяти на людину вже в найранішому періоді її життя, як тільки дитина навчиться сприймати читане, а згодом і сама навчиться читати.

Хоч засоби діяння дитячої преси, як і преси взагалі доволі обмежені вже самою своєю природою, бо все чим газета чи журнал розпоряджає — це німий друк, черенка, то все таки діяння преси — могутнє.

Дитяча преса, як і преса взагалі діє певними незримими атрибутами, які можна б назвати маґією друкованого слова. Це — масовість її діяння, подібно, як телевізії й радіо. Газета, журнал виходять тисячними накладами й діють на тисячі читачів. Другий її атрибут — це авторитетність і суґестивність діяння. Для маси читачів газета буває альфою й омеґою, з неї вони формулюють свої погляди, думки, опінію, тому й послуговуються пресою для пропаґанди різних ідей. Ще інший отрибут — це анонімність преси в тому розумінні, що редактори й співробітники звичайно незнані читачам ні особисто, ні навіть із прізвища, а все таки дія їхнього впливу — велетенська. Ще інший атрибут — систематичність діяння преси. Коли постійно повторяти якусь думку в десятках різних способів, вона стає власністю тих, на кого вона впливає. Врешті тут треба зарахувати і посередність впливу преси. Коли батьки, школа, виховні організації діють на виховання безпосереднім, особистим контактом, то редакція і співробітники газети, чи журналу не мають безпосереднього контакту з читачем, тут посередничить друк.

Дитяча преса покриває й охоплює всі ділянки виховання, а саме: виховання взагалі ,тобто уроблювання характеру й волі та інших психічних і розумових диспозицій дитини, формування її духовости й особовости.

Інша ділянка — це національно патріотична, національно-державницьке й національно-державне виховання — плекання й скріплювання почуття приналежности до національної спільноти, її державнотворчих змагань шляхом пізнання її мови, культури, історії, традиції, участи в біжучому житті. У ділянці релігійно-морального виховання — плекання потреби Бога в житті людини, приналежність до Церкви й релігійної спільноти, життя згідне з законами Божими й церковними. Суспільно-громадянське виховання плекає почуття приналежности до соціяльної групи, несення спільних обов'язків й праці в користь спільноти. Естетично-мистецьке виховання, — плекання почуття краси, гармонії, вміння сприймати твори мистецтва. Практичне виховання змагає до заохоти займатися ручними роботами, практичними заняттями ,ремеслом. Згадати треба ще й про фізичне виховання, — спорт, ігри, забави, гімнастику, гігієнічне плекання здоров'я, товариське виховання, загально-людське — почуття приналежности і свідомість свого місця у спільноті народів світу, вузли, які лучать окремі нації, групи й спільноти. Ці всі ділянки виховання мають підтримку в дитячому журналі. Дитячий журнал є важливою допомогою в процесі навчання, що є також одним із складників виховання. Як преса для дорослих, так і дитяча преса може бути диференційована, можуть бути дитячі журнали загального типу із літературно-мистецьким спрямуванням, можуть бути журнали достосовані до програм шкільного навчання, наукові, природничі, технічні, географічні і т. п. Якщо йде про журнал типу „Веселки" з літературно-мистецьким спрямуванням, то він діє за допомогою зворушення й переживання, а засобом викликати такі психічні стани в дитині, це передусім словесні засоби — мистецьке слово — вірш, казка, байка, оповідання, діялог, сценка, п'єска, спомин, статтейка, розповідь. Другий засіб — це образотворчий, передусім ілюстрація, репродукція скульптури, мистецька світлина. Мистецтво звуку й тону — музика, ноти до пісень, композиції. Ще інший засіб — схематичні зображення практичних зайнять, гор, забав.

Якщо йде про „Веселку", то вона відповідає бодай частинно представленим і обговореним тут вимогам, що їх ставиться до дитячого журналу, а принаймні її редакція старається йти по тій лінії. „Веселка", це не тільки явище культ.-виховне, дидактичне, літературно-мистецьке, але й політичне, як противага большевицького „Барвінку" та інших ворожих видань, що на рідній землі виховують наших дітей у дусі протилежному не тільки до наших національно-державницьких і патріотичних ідеалів, але й до нашого ідеалу виховання взагалі.

Ця свідомість дає нам моральне право й відвагу звертатися до нашого громадянства з закликом підтримати нас у наших змаганнях і праці.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Загальні Збори 64-го Відділу СУА.

П'яті Загальні Збори 64-го Відділу Союзу Українок Америки в Ню Йорку, що відбулися 28-го грудня 1958 р., виявили дальший зріст праці організації. Коли після вибору п. Білозор на предсідницю Зборів, Управа приступила до звітування, секретарка Зборів п. Г. Гошовська мала змогу записати чимало цікавих осягів праці. Із звіту заступниці голови п. Хр. Навроцької (голова Відділу п. Хр. Восвідка не могла прибути через важку недугу матері) присутні члени довідалися, що Відділ з кожним роком набирає більшого розмаху: крім харитативної праці веде також посилену культурну роботу. Секретарка Відділу п. М. Ржепецька подала до відома, що з Управи вийшло 330 листів, відбулося 8 засідань Управи і 10 ширших сходин, здебільшого з рефератами.

Фінансова референтка п. З. Захарченко подала докладне цифрове звідомлення, з якого Збори довідалися, що загальний оборот виносив $5,337, 32 Референтка Суспільної Опіки звітувала про харитативну працю Відділу. Сама каса Суспільної Опіки мала прибутків з пожертв на збіркові списки (добровільне оподаткування „кводра" на місяць на суму $1,105,55, із збірок під церквами та добровільних датків прибуло дальших $561,60, каса Відділу додала на цілі Сусп. Опіки $335.46, разом — $2,002.61, з яких вислано на утримання дитячих садків у Людвіксфельді 580 дол., і в Розенгаймі 280 дол., на оплату студій стипендіянтки в Парижі 250 дол., для КУДУС-у 50 дол., на одноразові допомоги хворим, немічним і старшим жінкам та сиротам в Европі 210 дол. Крім того вислано 67 пачок до Німеччини, Польщі та Югославії з жертвованим членами одягом; сама оплата тих 67 одежових пачок коштувала 505.08 дол., інші адміністр. видатки виносили 7.53 дол., Крім того з каси Відділу зложено жертву 50 дол. на Вільний Український Університет у Мюнхені з нагоди прощання ректора д-ра І. Мірчука.

Культурно - освітня референтка п. І. Рожанковська підкреслила пожвавлення діяльности в цій ділянці: в 1958 р. відбулися два реферати на виховні проблеми (Рожанковська, Навроцька), п. Баранська поділилася враженнями з подорожі по Европі, а п. Ржепецька з Мехіко; ці реферати були ілюстровані кольоровими знимками. Відбувся теж вечір присвячений українським письменницям на еміґрації; дуже добре опрацьовану доповідь виголосила журналістка п. О. Животко; присутні були письменниці Наталя Лівицька - Холодна, Марія Ярославська, Ірина Шуварська і Леся Храплива; вибрані твори читали артистки І. Кононів і В. Калин. Відбулася також мистецька виставка жіночої творчости, в якій брали участь 23 малярки і де було виставлено 89 картин. Започатковано бібліотеку і влаштовано курс танків для молоді (48 осіб); вела його п. Задорожна.

Імпрезова референтка п. С. Салдан подала, що Відділ влаштував 5 імпрез: крім свяченого з участю п. Пушкар з Централі СУА відбувся на спілку з хором „Думка" пікнік у Бавндбрук, зустріч з письменницями (вечеря), Осінній Равт для молоді в великій залі Народного Дому і передсвяточний Базар. Усі імпрези мали моральний і матеріяльний успіхи.

Пресова референтка п. О. Соневицька в звітовім році помістила 6 статтей про діяльність Відділу в нашій пресі („Наше Життя", „Свобода", „Вільне Слово" — Канада). Після звіту господині домівки пані К. Скоробогатої відбулася речева та вичерпна дискусія. В імені Контрольної Комісії п. Н. Пастушенко поставила внесок на уділення абсолюторії, яку Збори уділили одноголосно. Зокрема Загальні Збори ухвалили спеціяльне признання і гарячу подяку неприсутній у Ню Йорку голові п. Хр. Восвідці за її зразкову й жертвенну дволітню працю на становищі голови організації. Накінець присутні попрощали заслужену членку-основницю Відділу п. І. Кашубинську, що виїздить на постійний побут до Клівленду, і вибрали через аклямацію нову Управу: голова — М. Ржепецька, заст. голови — Хр. Навроцька, секретар — І. Рожанковська, касир — Н. Пастушенко, фін. реф. — З. Захарченко, культ.-осв. реф. — О. Ракова, імпрез. реф. — Л. Раковська, реф. Сусп. Опіки — М. Карпевич і Н. Білоус, прес. реф. — О. Соневицька, господар. реф. — К. Скоробогата і М. Вовкодав, делеґат до Об'єдн. Комітету — І. Падох. Контрольна Комісія: пп. Хр. Восвідка, А. Книш, і С. Салдан, заст.: Н. Тершаковець і О. Рогожа.

О. Соневицька

Сиракюз, Н. Й.

Гостина Івана Павловича Багряного.

В неділю, 1-го лютого 1959 р. українці м. Сиракюз мали зустріч з головою Української Національної Ради, з українським письмеником та громадським і політичним діячем — Іваном Павловичем Багряним. Віче відбулося в УНДомі. До Президії обрано голову Укр. Конґресового Комітету п. доктора І. Подюка і голову УНДому п. І. Пігуляка. Від комбатантів п. полк. Ківерчук, від студентів п. В. Прибила, від ОДМУ — панна Л. Павелко. Привітальне слово виголосив п. доктор І. Подюк.

При заповненій залі Іван Павлович виголосив доповідь на тему: „Батьківщина і ми". Увага і тишина, яка була в залі під час промови, говорить за те, з яким зацікавленням кожна особа слухала доповідача дві години. Після доповіді були запитання та виступали з привітанням п. професор Г. Яловий і п. І. Пігуляк. Після віча влаштовано прийняття в залі Української Православної Церкви св. апостола Луки. — Вечерю поблагословив настоятель парафії, св. ап. Луки отець О. Потульницький.

В теплій товариській атмосфері провели українці ще кілька годин з Іваном П. Багряним. Після вечері, тостмайстром, якої був п. Микола Дяченко, був цілий ряд привітань і виступів. Якто: п. І. Пігуляка, п. полк. Ківерчука, д-ра Подюка, п. М. Рибальченка, п. М. Дяченка та інш.

Іван Павлович Багряний щиро подякував усім присутнім за прийняття.

Вечір закінчився співом — „Ще не вмерла Україна".

Марія Трускало

Шикаґо, Ілл.

Наші діти і Школа св. о. Миколая.

Хоч дуже мало нових іміґрантів прибуває до Америки, однак поодинокі національності, а між ними і українська, числом збільшується, бо збільшується число наших дітей. І тут власне виринає питання наших шкіл.

Нещонедавно українська громада в Шикаґо, при церкві св. о. Миколая, вибудувала нову школу коштом понад пів мільйона долярів, та на сьогоднішній день школа являється вже замалою, щоб помістити хоч тих дітей, яких батьки хотять, щоб їх діти учащали до української школи.

Дотепер нашій школі ще служив і старий шкільний будинок, де діти, так сказати б мучилися, і по пивницях і де тільки було вільне місце, бо сестра - директорка хотіла б, щоби всі діти хоч якнайбільше українських дітей ходили до своєї школи. Та від дня, коли вибухла страшна пожежа в одній зі шкіл в Шикаґо, і де згоріло 90 дітей і три сестри - учительки, вогневий уряд поставив всім школам, а між ними і нашій, такі строгі вимоги, що, мабуть, чи не прийдеться перебудувати цілий старий будинок школи, що буде коштувати багато тисяч долярів. Та чи це розв'яже нашу проблему? Ні! Не розв'яже, бо це буде тільки уліпшення і воно не дасть нам більше лавок.

Згідно з рішенням вогневого уряду не вільно буде мати кляс по шкільних пивницях, а в клясах не може бути більше як по 52 дітей, де тепер є по 60-ро і більше, отже ж і тут ще нам зменшують число шкільних лавок.

Тому, управа Батьківсько-Учительського Комітету скликала збори, щоб передискутувати всі можливості і чим скоріше знайти якийсь вихід, щоб не зайшла потреба розсилати наших дітей по чужих школах.

Збори відбулися в четвер, 6-го лютого в залі нашої школи в приявності пароха церкви св. Миколая, о. д-ра Михайла Ваврика і понад 200 батьків і матерей.

По двогодинній дискусії, збори уповноважили управу Батьківського Учительського Комітету поробити всі заходи відносно будови, а передусім зконтактуватися з архітектами, які будували нову школу і, діставши від них всі дані, представити слідуючим зборам, після чого буде покликаний Комітет, який почав би будову нової школи, в 1953 р. і досі ще не був розв'язаний.

Розпочате діло треба довести до кінця!

Щасти Боже!

Волод. Івасютин,
секретар Батьківсько-Учительського Комітету.

Нюарк, Н. Дж.

Ксеня і дванадцять місяців.

Першого лютого відбулася в Нюарку цікава дитяча імпреза, попис-маскарада, в якій брали участь учні всіх учителів Нюаркського Відд. УМІ, а саме Т. Богданської, І. Заяць, Д. Каранович, Г. Клим, Р. Темницької, В. Цісика, та маленькі учні музичного садочка під проводом Г. Мирошниченко.

Подібну імпрезу започатковано ще в 1955 році. З того часу попис-маскарада стали традиційною нюаркською атракцією, яка приносить дітям радість, батькам — вдоволення, організаторці — признання і подяку, а батьківському комітетові прибутки на необхідні видатки.

Неструджена, повна енерґії і ініціятиви пані Т. Богданська вибрала цього року за тло для імпрези казку Б. Лепкого „Ксеня і дванадцять місяців". Молодші учні УМІ заздалегідь вивчали на своїх лекціях відповідні темою п'єски на фортепіяні і скрипку, а також короткі віршики, пов'язані тематично із кожним місяцем в році, чи характеристичні для весни, літа, осени і зими. Скрипковий ансамбль гарно підготовив деякі дитячі пісні із збірника М. Фоменка, а поодинокі групи виконавців (сніжинки, суннички, гриби), вивчили пісні, пов'язані із кожною порою в році.

Підготова до попису ішла на декілька місяців до вистави, обхоплюючи працею коло 50 дітей, яких імен неможливо подати зогляду на обмеженість місця. Прегарні і стилеві костюми, що їх здебільша виконали самі мами, старанно дібрані і розучені панею Богданською деклям. матеріял, гарне виконання музичних точок і талановитість наших дітей, які в нічому не уступають молодим талантам із популярних, телевізійних „шовів", є наявним доказом того, як багато можна зробити у виховній ділянці, коли є жертвенні і повні охоти до праці одиниці.

Пані Т. Богданській належиться велике признання і подяка за її працю для дітвори. При щирій допомозі д-ра Богданського, п. Галі Клим (акомпаніямент) п. Ф. Луцишина і Б. Загайкевича (оформлення сцени і світла) та Батьківського Комітету, (пані Нагнибіда і пані Дідух) Нюаркський Відділ УМІ може записати на свій рахунок одну з найкращих дитячих імпрез.

Чисельно зібрані глядачі щиро оплескували молоденьких виконавців, а після попису 170 дітей, переодягнених в різнородні костюми, кружляло в колесі, виспівуючи дзвінкими голосами „безсмертну" Подоляночку.

Іванна Савицька

Пожертви на будову

КОЛЕҐІЇ СВ. ВАСИЛІЯ В СТЕМФОРДІ, КОНН.

СПИСОК Ч. 1.

Д. Галичин	$ 250.00
Р. Слободян	250.00
Н. Лисогір	150.00
Я. Падох	150.00
Анна Герман	100.00
А. Драган	100.00
Разом	$1,000.00

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2-га Ев.

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю, дня 20-го лютого ц. р., відбудеться вечір без програми — тільки товариська зустріч при склянці чаю. Можливі короткі імпровізовані виступи. Початок о г. 8-ій веч.

ПОДЯКА

Дня 26-го липня 1958 р.
покликав несподівано Всевишній до Себе,
НАШУ НЕЗАБУТНЮ СЕСТРУ І ТІТКУ,
Марію зі Смулнів ХРУЩ
вдову по сл. п. проф. і інсп. РСУК,
АФРИКАНОВІ ХРУЩЕВІ.

Цією дорогою щиро дякуємо Впр. пароховi церкви св. Покрови в Бронксі, Н. Й., о. Венедиктові Сютикові, за відправлення Панахид кожного вечора в каплиці пох. заведення, Впр. о. Совітникові Йосифові Костекові, за відправлення Похоронних обрядів, Впр. о. Ігуменові Миколі Когутові, за відправлення Парастасу перед Похороном, Впр. о. Юрієві Менцінському, за участь у Похоронах і зворушливі прощальні слова над могилою від рідні в Краю, Впр. о. Ярославові Шустові, пароховi в Бріджпорті, за участь у Похоронах.

Наша невимовна вдяка Усім, що, мимо труднощів і перепон, так численно прибули, щоб відпровадити на вічний спочинок Ту, яка ціле життя була невтомною, коли йшло про добро других і добро народної справи.

Щиро дякуємо д-рові Ю. Політилові, за кожночасну безкорисну поміч і пораду, та велику психічну піддержку, яка так цілющо впливала на Покійну.

Дякуємо щиро Всім за квіти, за вінок Служб Божих, на які зложено під час і по Похоронах, як також за датки, які замість квітів переслано на добродійні цілі. Щиро дякуємо 64-му Відділові СУА, якого членкинею була Покійна, за відправлення Служби Божої і Панахиди з участю членкинь.

З усього серця дякуємо Всім, що особисто чи письменно висловили своє співчуття і разом боліли невіджалованій втраті.

Сердечно дякуємо проф. Ользі Решетиловій і п. ред. Омелянові Волосянському, за теплі слова в часописах у споминах про Покійну з часів її жертвенної праці на Рідних Землях.

Дякуємо пох. заведенню Петра Яреми, за дуже совісне уладження Похоронів.

Хай Всевишній винагородить сторицею.

Ірина КАШУБИНСЬКА — сестрінка і Родина

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Обіжник Головної Управи Об'єднання Мистців Українців в Америці

1.) Загальні Збори ОМУА відбудуться в неділю 15-го березня 1959 р. від год. 11 рано в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку. Участь у зборах і дискусії можуть брати всі українські мистці, члени і не-члени, але голосувати при виборі Управи могтимуть тільки члени. Пригадуємо про обов'язок заплати членських внесків.

2.) Шоста з черги збірна виставка відбудеться в залях Літерат. - Мистецького Клюбу в другій половині квітня. Надсилати свої твори можуть усі мистці, запрошені че незапрошені. Твори, не більш 4 від одного мистця, надсилати до дня 4-го квітня 1959 р. Приймання творів мистців Н. Й. і околиці буде в суботу 4 квітня від полудня до 6-ої вечора. Мистціззакордону не можуть надсилати свої твори на адресу товариства через митні труднощі. Краще надсилати образи в рульонах, без зазначування високої вартости, без рам чи підрамників, на адресу голови ОМУА: С. Гординський, 61 Гіллсайд Евню, Верона, Н. Дж. Комітет виставки подбає за оправу таких творів на місці. На покриття коштів оправи просять надсилати додаткову оплату. Виставова оплата буде 1.50 дол. від експоната і, на випадок відкинення твору рішенням жюрі, звороту не буде. Оплати слід надсилати разом зі зголошенням участи. Товариство не приймає ніякої відповідальности за шкоди, які постануть під час пересилки. Кошти обезпечення, пересилки сюди і назад оплачує сам мистець.

3.) Жюрі повищої виставки буде вибране на Заг. Зборах. Однією з причин, чому минулого року не відбулася збірна виставка, був, м. ін. факт непошанування рішень жюрі виставцями, які самовільно вішали свої відкинені твори або накидувалися на членів жюрі мокрим рядном на виставці 1957 р. Управа стрічається зі скаргами і нехіттю участи в жюрі.

4.) Управа проєктує вибрати найкращі твори з цієї збірної виставки, доповнити їх і восени влаштувати більш репрезентативну виставку в Українському Інституті Америки. Попередня виставка того роду в 1956 р. і виставка О. Грищенка показують, що американська публіка такі імпрези масово відвідує. Виставка Грищенка в листопаді минулого року притягнула понад 1,000 глядачів.

5.) Інші виставки: Від 26 січня до 7 лютого ц. р. з великим успіхом пройшла виставка Михайла Мороза в ґалерії Панорас в Ню Йорку. Від 15 лютого до 1 березня буде відкрита виставка С. Кіндзірявого-Пастухова. Обі виставки в Літературно-Мистецькому Клрбі.

6.) Мистець С. Архипенко виїхав на кількатижневу подорож в Европу у зв'язку з його виставками в 9-ох різних країнах. Його монографія вже здана до друку у Вашингтоні.

7.) Допомоговий фонд з розпродажі пожертвованих творів досягає 1,000 дол. Остання пожертва мала вартісні мистецькі твори і викликала загальне вдоволення публіки. Допомога буде видаватися у формі безвідсоткової позики, а не, як було досі, беззворотної допомоги, з огляду на потребу збереження фонду без щорічного турбування жертводавців.

8.) На фонд допомоги Українському Вільному Університетові зібрано окремо 20 вартісних творів, які передано ректорові УВУ проф. І. Мірчукові.

9.) Спадщина мистця В. Масютина: Перед своєю смертю мистець Масютин у Берліні висловив бажання в листі до голови ОМУА, щоб його твори збереглися в українських руках. Голова ОМУА доручив ректорові УВУ перевести цю справу на місці в Німеччині. На перевіз творів до ЗДА ОМУА зобов'язався зібрати приватно потрібні кошти.

10.) Приїзд нових мистців до ЗДА: До цієї країни прибув з Австралії мистець Мих. Кміт і перебуває постійно в Каліфорнії. В другій половині цього року прибуде з Арґентини на постійне мистець В. Ласовський.

11.) Справа адрес: Просимо повідомляти ОМУА про кожночасну зміну адреси, а то листи і повідомлення вертаються часто недорученими. Адреса секретаря:

20-65 Crescent St.,
Long Island City 5, N.Y.

За Управу: **С. Гординський**, голова ОМУА; **Р. Пачовський**, секретар ОМУА.

● **У Ватикані** відбулося жалібне відзначення 10-ох роковин засудження комуністами кардинала Йосифа Міндсенті на досмертну в'язницю. Восени 1956 р. революція на Мадярщині звільнила кардинала, але на волі перебував він лише кілька днів. З поворотом комуністичної влади кардинал Міндсенті схоронився в американській амбасаді в Будапешті, де перебуває й досі. У Богослужбі з цієї нагоди взяли участь мадярська кольонія в Римі й численні духовники.

Читайте щоденник „Свободу"

ЮҐОСЛАВСЬКИЙ ТІТО В АБЕСІНСЬКОГО ЦІСАРЯ

Президент Юґославії маршал Тіто з цісарем Абесінії (Етіопії) Гайле Селассі під час військової паради в Аддіс Абебі, влаштованої на честь Тіта.

Закінчено 10-ий курс українознавства в Вінніпеґу

Вінніпеґ, Канада. (Д. Ф.) — З початком лютого ц. р. закінчилися десяті з черги курси української мови й літератури в Вечірньому Інституті Манітобського університету в Вінніпеґу. Курси відбувалися кожного понеділка ввечері, почавши 3-го жовтня 1958 р. В програмі їх було читання творів Т. Шевченка, І. Франка й Лесі Українки. Учасники курсів познайомилися з голобними ідеями всіх трьох авторів, перекладали та інтерпретували поезії та аналізували мову й стиль кожного з них. На лекціях велися дискусії на теми архаїзмів, новотворів, правопису й граматики. Курси провадив проф. Я. Рудницький. Було вписаних 16 учасників.

Конґрес вивчає, чи можливий ріст економіки без інфляції

Вашинґтон. — Голова Спільної Конґресової Економічної Комісії сенатор-демократ Пол Г. Даґлес заявив, що ця комісія може вивчати важливу для економіки цієї країни проблему, чи можливий є ріст економіки ЗДА без одночасного зросту інфляції. Сенатор Даґлес був професором економіки в Шикаґовському університеті до 1949 р., коли вибрали його пораз перший на сенатора ЗДА. Сенатор Линдон Б. Джансон в промові в грудні м. р. домагався, щоб ця конґресова комісія вивчила „причини і лікування" інфляції. Але комісія хоче прослідити, чи зріст затруднення і раптовий ріст економіки можна осягнути без того, щоб в парі з тим не йшла інфляція валюти. Гадають, що комісія зможе закінчити цю працю аж в найближчому році, бо головні переслухання вона зможе вести аж тоді, коли в літі цього року закінчаться праці Конґресу.

Індія зупинюватиме природний приріст населення

Ню Делі. — Індійський уряд рішив не тільки узаконити лікарські забіги проти приросту населення, але й облегшити переводження їх в державних лікарнях та повести широку аґітацію проти родин із багатьма дітьми. Індійський прем'єр Неру признав, що дотеперішні заходи в цій справі не були задовільні і тому уряд хапається драстичних інших мір. Індія має тепер 406 мільйонів населення, яке щорічно побільшується на нових 7 мільйонів осіб. Міністер здоров'я заявив, що коли медицина „контролює смерть", продовжуючи життя людини, так само повинна контролювати народини, коли вони погрожують господарсько - харчовою катастрофою народові. У зв'язку з цим часописи звертають увагу, що світ нараховує тепер кругло 3 більйони людей. При теперішньому зрості населення, у 2,000-му році, отож за 41 років, світ нараховуватиме 5,500,000,000 населення. Комуністичний Китай вже кілька років тому увів контролю народин, але ці заходи не дуже обнизили тамошній природній приріст. Християнська Церква, як відомо, ставиться проти всякого штучного обмежування природнього приросту, тим паче проти позбавлювання плідности чоловіків і жінок, що його тепер офіційно вводиться в Індії.

Вступайте в члени УНСоюзу.

† У безмежному болю і смутку повідомляємо наших Свояків, Друзів, Приятелів та всіх Знайомих, що в неділю, 15-го лютого 1959 року упокоївся в Бозі,

НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ БАТЬКО, МУЖ, ТЕСТЬ І ДІДУНЬО,

бл. п. Ізидор БЕРЕСТЯНСЬКИЙ

г. Шикаґо (2143 W. Chicago Ave.), на 74-му році життя.

Покійний був довголітнім і зразковим членом української громади в Шикаґо, членом УНСоюзу, 379 Відд. ім. св. Юрія і взірцевим платником УККА та членом інших Товариств.

Тіло Покійного зложено в пох. заведенні Музиків в Шикаґо.

Похорони — в середу, 18-го лютого 1959 р., в год. 9:00 ранку, з пох. заведення Музиків до української кат. церкви св. Миколая, а відтак на цвинтар св. Миколая.

Горем прибита Родина:

НАТАЛІЯ — дружина
ЕМІЛІЯН і АНТІН — сини
ОЛЬГА і КАТЕРИНА в Україні — доньки
д-р Юлія СИДОР і Ірина РАКУШ — доньки
д-р Павло СИДОР і Микола РАКУШ — зяті
ЛЮБОМИР, МИХАЙЛО, ОРЕСТ, ОЛЕГ, НАТАЛІЯ, ЮЛІЯ і УЛЯНА — внуки в Шикаґо

СЕРІЯ ВЕЛИКИХ СКАНДАЛІВ

(Закінчення зі стор. 2)

все це має відноситись до когось, але не до нього особисто...

Не раз уже розліталась прихильники де Голя, залишено його самого в 1946 р., коли він хотів зміцнити державу, якій привернув самостійність і гідність своїм завзяттям і своїм розумінням престижу Франції, бороначи цей престиж проти найсильніших світу цього. Залишено його через кілька років після того: в парляменті було коло 10 послів, вибраних в ім'я де Голя, які потім всі до одного розлізлись, залишивши Генерала. Це бо військовик, якому чужі політичні інтриґи, політична гра, який іде простим шляхом, не бажаючи й не вміючи „розіґрувати" котерії, партії, кола й середовища.

Кілька днів тому де Ґоль виступив на першій урочистості як голова держави. Це був баль славної військової школи Сент Сір (французький Вест Пойнт, де сам де Ґоль отримав старшинську освіту). Там де Ґоль співав гимн школи, почував себе щасливим, перебуваючи у своєму середовищі. Це ж середовище чисто моральне, середовище молодих ідеалістів, що для них честь стоїть понад усе. Але це — тільки кадети. Армія сьогодні пов'язана з політичними середовищами, які хочуть продовження війни в Альжирі, і не конче з самого тільки ідеалізму.

Велич де Ґоля залишається одинокою надією на те, що при ньому зґуртується ідеалістично наставлена молодь, і тоді мова про „відновлення Франції" стане реальністю.

Та скандали, які сьогодні займають перші сторінки преси, будуть суджені не де-Ґолем, а звичайними суддями, доцьогочасними. Якщо судові процеси не дадуть відчуття, що дійсно все доосновно змінилося, то це деморалізуватиме й найбільших ідеалістів.

О. Д-вич

Німецькі комуністи не хочуть бути тільки „дорадниками"

Берлін. — Комуно - німецький „Ноєс Дойчлянд", що висловлює погляди східньо - німецького уряду, приніс велику статтю проти західньої суґестії, щоб на новій східньо-західній конференції міністрів закордонних справ німці з Західньої і Східньої Німеччини були прилвні в ролі „дорадників". Німецькі комуністи взагалі піддають в сумнів потребу і практичну вартість такої конференції, яка в'язала б справу Берліну із загальнонімецькою проблемою. Німецькі комуністи підтримують знову совєтську пропозицію щодо скликання 28-членної Конференції для підписання мирового договору з двома Німеччинами та поручає в підході до проблеми німецького з'єдинення ставати на „реальний ґрунт нинішніх фактів". Німецькі комуністи розуміють під цим ніби існування „суверенної" східньонімецької держави, створеної і підтримуваної Совєтами. Німецькі комуністи заявляють, що в кожній міжнародній конференції, в якій буде мова про Німеччину, представники Східньої Німеччини мусять брати участь на базі „рівних з рівними".

● РОЗШУКИ ●

Анна Миньо пошукує своїх братів: Степана БЕНТКОВСЬКОГО, сина Йосифа та Йосифа ГІНДУ, сина Григорія, зі села Вуйско Укр. Хто знав би про них, прошу повідомити за винагородою. Загр. часописи прошу про передрук. Писати на адресу: Григор АНДРУШКО 9211 S. Greenwood Avenue Chicago 19, Ill., USA

Рідний дядько Петро Трохимович Крисько пошукує свою племінницю, за дівочим прізвищем, ЛІДІЯ КИРИЛОВНА АНДРУЩЕНКО, з Великої України, м. Полтава, Климовка, яка має перебувати в Канаді. Писати на адресу: P. KRYSKO 188 E. 10th Street St. Paul 2, Minn., USA

Юрко Вашичук пошукує сотника КУРИЛЮКА, із Стецеви, Снятинщина. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу: W. MELKO 4008 N. Franklin Street Philadelphia 40, Pa. Заграничні часописи прошу передрукувати.

Зинчак Текля Федорівна пошукує сина АНДРІЯ ЗИНЧАКА Іванович народженого 24-го грудня 1924 року, в селі Одрехова, пов. Сянік. Писати на адресу: Михайло ХОМШАК 2444 Fleet Street Baltimore 24, Md.

ТАРЗАН, ч. 4211. На все рішений.

Тарзан і тубильці чекали з запертим віддихом, але здичілий слон з виявом презирливої зневаги відійшов, продираючись через гущавину лісу.

Говорячи в імені жахом пройнятих компаньйонів, Нему шепнув: — Бвана, що можемо зробити?

Мавполюд резолютно заскреготав зубами. — Будемо знову пробувати. Мусимо притримати тварюку!